

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย บ้านกกตาล ตำบลหนองซุ่นใหญ่
อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

The development of quality of life of sugarcane farmers in KokTan Village

Nongkhunyai Sub-district Nongphok District Roi Et Province.

วรริยา ล้ำจุมจัง¹, และพงศสวัสดิ์ ราชจันทร์²

Wunriya lumjoomjung¹, and Pongsawut Rachjun²

¹นักศึกษา คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

²อาจารย์ คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹Student of Faculty of Law and Politics Roi Et Rajabhat University

²Lecturer from the Faculty of Law and Politics Roi Et Rajabhat University

Corresponding Author Email: seat007@outlook.com

Received: 22 October 2020

Revised: 27 November 2020

Accepted: 3 December 2020

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยบ้านกกตาลตำบลหนองซุ่นใหญ่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด และ 2. เสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย บ้านกกตาล ตำบลหนองซุ่นใหญ่ อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย 5 กลุ่ม คือ 1) ผู้ใหญ่บ้าน 2) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 3) เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย 4) ประชาชนและ 5) เจ้าหน้าที่เขตส่งเสริมอ้อย แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสาร วรรณกรรม และแบบสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย บ้านกกตาล ตำบลหนองซุ่นใหญ่ อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด เดิมทีในอดีตเกษตรกรในเขตพื้นที่บ้านกกตาล ตำบลหนองซุ่นใหญ่ ดำรงชีพด้วยการปลูกพืชเชิงเดี่ยว โดยอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก มีการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือนถ้าผลิตได้เกินก็จะนำไปแลกเปลี่ยนกันจากนั้นพฤติกรรมการผลิตของชาวบ้านได้เปลี่ยนไปจากอดีตคือ เปลี่ยนจากการผลิตเพื่อบริโภคมาเป็นการผลิตเพื่อจำหน่ายโดยใช้เครื่องจักรกลเข้ามาช่วยในการผลิตมากขึ้น จึงได้เริ่มมีการติดต่อค้าขาย มีการส่งเสริมให้ปลูกมันสำปะหลังและมีการส่งเสริมให้ปลูกอ้อย โดยได้มีการเปิดโรงงานน้ำตาลมิตรภาพสินธุ์ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ขึ้น จึงทำให้เกษตรกรเปลี่ยนความคิดและหันมาปลูกอ้อยกันเป็นจำนวนมาก และเกษตรกรได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่างจากเดิมและทำให้อ้อยกลายเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งของหมู่บ้านนี้ และ 2) แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยบ้านกกตาล ตำบลหนองซุ่นใหญ่ พบว่า จากเดิมที่ใช้แรงงานคนในการทำการเกษตรจึงได้เปลี่ยนจากแรงงานคนมาเป็นการใช้เครื่องจักรกลเข้ามาช่วยแทน จึงทำให้เกษตรกรได้ทำงานได้สะดวกสบายและยังสามารถทำการเกษตร ได้หลากหลายและไม่เสียเวลา และในการทำอ้อยทุกวันนี้ก็จะมีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากมลพิษต่าง ๆ ที่อาจทำให้เกิดอันตรายต่อเกษตรกรได้ และชาวเกษตรกรก็จะไปตรวจสุขภาพประจำปี อีกทั้งยังมีหน่วยงานจากเขตส่งเสริมอ้อยออกมาให้ความรู้คำแนะนำแก่เกษตรกรและช่วยเหลือในหลาย ๆ ด้านอีกด้วย

คำสำคัญ: การพัฒนา, คุณภาพชีวิต, เกษตรกร

Abstract

The purposes of this study were 1. Study the quality of life of sugarcane growers at KokTan Village, Nongkhunyai Sub-district, Nongphok District, Roi Et Province and 2. Suggestions on improving the quality of life

of sugarcane growers KokTan Village, Nongkhunyai Sub-district, Nongphok District, Roi Et Province It is qualitative research with research tools such as interview form with 5 target groups 1) village headman, 2) village head assistant, 3) sugarcane grower, 4) people and 5) sugarcane promotion area officer. Then take the information gathered from the literature and interviews. The results of the study on the quality of life of sugarcane growers in KokTan Village, Nongkhunyai Sub - district, Nongphok District, Roi Et Province were found that in the past, farmers in KokTan Village, Nongkhunyai Sub - district, Nongphok District, Roi Et Province Live by growing crops and animals. Based on nature, it is produced for household consumption. If the production exceeds Will be exchanged Then, the production behavior of the villagers Has changed from the past Change from production to consumption To be produced for sale by using machinery to help produce more Therefore began to have trade contacts Is promoted To grow cassava and promote sugarcane cultivation. With the opening of a friendly Kalasin sugar factory Kuchinarai District Kalasin Province, thus causing farmers to change their minds and to plant a lot of sugarcane. And farmers have a better quality of life different from the original And turn sugarcane into another important economic crop of this village And the results of the study on guidelines for improving the quality of life of sugarcane growers in KokTan Village, Nongkhunyai Sub - district, Nongphok District, Roi Et Province found that from the former using human labor in agriculture, it was changed from human labor to using machinery. Come help instead Thus allowing farmers to work comfortably And also three agricultural vehicles Variety and not waste time And in today's sugarcane farming, there will be equipment to protect from various pollution hazards. That may cause harm to farmers And the farmers will go for an annual health check And also have departments From the sugarcane promotion zone, they come out to provide knowledge and advice to farmers and help in many areas as well.

Keywords: Development, Quality of Life, Farmers

บทนำ

จากหลักฐานต่าง ๆ ทางประวัติศาสตร์พบว่า แหล่งกำเนิดดั้งเดิมของอ้อยอยู่ในนิวกินีซึ่งเป็นเกาะใหญ่ในมหาสมุทรแปซิฟิก จากหลักฐานปรากฏว่ามีชาวพื้นเมืองของเกาะนี้ปลูกอ้อยไว้สำหรับเคี้ยวมาตั้งแต่โบราณ นักพฤกษศาสตร์ในยุคหลัง ๆ ได้ สันนิษฐานตรงกันว่า *saccharum officinarum* l มีถิ่นกำเนิดดั้งเดิมจากเกาะนิวกินีอย่างแน่นอน และเชื่อว่าอ้อยพันธุ์ดั้งเดิมนี้เป็น อ้อยที่เรียกขานกันต่อมาว่า อ้อยมีตระกูล (noble canes) และนอกจากนั้นอ้อยมีตระกูลนี้ยังมีพืชในสกุลเดียวกันคืออ้อยและขนม พืชสกุลเดียวกับอ้อยมีมากกว่า 7 ชนิด นักพฤกษศาสตร์ชาวอินเดียกล่าวว่าอ้อยอีกชนิดหนึ่งมีชื่อว่า *s.barberi* มีพื้นเพดั้งเดิมเกิดอยู่ ทางตอนเหนือของอินเดีย แล้วนำไปปลูกในประเทศจีน ราว 250 ปีก่อนพุทธกาล ภาษาสันสกฤตเรียกอ้อยว่า *shakkara* ซึ่งพ้อง ไกล่เคียงกับภาษาละตินว่า *saccharum* และมีความหมายว่า พืชใหม่จากทางตะวันออกนั้นแสดงว่าแหล่งกำเนิดของอ้อยนั้นอยู่ทาง ทิศตะวันออกของอินเดีย ต่อมาราว ค.ศ.1853 นักวิทยาศาสตร์หลายคนที่สนใจในแหล่งกำเนิดของอ้อย ได้เดินทางไปแสวงหา ข้อเท็จจริงที่เกาะนิวกินี และได้พบหลักฐานทั้งด้านพฤกษศาสตร์ ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ว่า *s.officinarum* l มีแหล่งกำเนิดที่ เกาะนั้น การแพร่กระจายของอ้อยจากเกาะนิวกินีนี้เกี่ยวพันกันกับการอพยพของคนในสมัยโบราณ โดยนักวิทยาศาสตร์ได้ สันนิษฐานว่าอ้อยออกจากเกาะนิวกินีไปได้ 3 ทางคือ ถูกนำไปยังเกาะโซโลมอน และหมู่เกาะนิวเฮบริเคน และหมู่เกาะนิวคาลีโดเนีย ประมาณ 8,000 ปีก่อนคริสตกาล อีกทางหนึ่งคือ อ้อยถูกนำไปทางทิศตะวันตกไปอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และในที่สุดไปทางเหนือ

ของอินเดีย ประมาณ 6,000 ปีก่อนคริสตกาล ทางที่สามคาดว่าอ้อยถูกนำไปตามหมู่เกาะต่างๆ ทางทิศตะวันออกของหมู่เกาะแปซิฟิก รวมทั้งฟิจิ ตองกา ซามัว เกาะคุก และเกาะมาร์แชลล์ เกาะโซโซตี ออสเตรเลีย และฮาวาย รวมทั้งเกาะเล็กเกาะน้อยในมหาสมุทรแปซิฟิก สำหรับการปลูกอ้อยในประเทศไทยเริ่มตั้งแต่สมัยใดไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด เข้าใจว่าคงจะมีมานานนับพันปี อ้อยเป็นพืชที่มีความผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทยมาตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบันการใช้อ้อยเป็นอาหารบริโภคและเพราะมีรสหวานเมื่อรับประทานแล้วรู้สึกสดชื่นมีพลัง และคนไทยนิยมใช้ต้นอ้อยเป็นเครื่องประกอบพิธีต่าง ๆ เช่น งานมงคลสมรส งานบวช และงานขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น (ชุ่มใจ อรรถจินดา, 2520)

อ้อย เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย ซึ่งเกษตรกรในประเทศไทยสามารถผลิตอ้อยได้ประมาณ 60 - 80 ล้านตัน / ปี อ้อยที่ผลิตได้ส่วนใหญ่ใช้เพื่อการบริโภคภายในประเทศส่วนที่เหลือส่งออกขายในตลาดโลก นับว่าการผลิตอ้อยของเกษตรกรที่สามารถทำรายได้เข้าประเทศได้ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกน้ำตาลเป็นอันดับ 5 ของโลก โดยปริมาณการผลิตอ้อยในแต่ละปีไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับพื้นที่ปลูก ปริมาณการผลิตและปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ซึ่งแหล่งผลิตอ้อยส่วนใหญ่กระจายอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตชลประทาน ประมาณ 20 % ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่ที่ต้องอาศัยน้ำฝนและอาศัยแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 255) ทั้งนี้ มีประเทศคู่ค้าที่สำคัญคือ อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลีและกัมพูชา เนื่องจากอ้อยเป็นพืชที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับการทำเกษตรในพืชไร่อื่น ๆ เป็นต้นว่า มีตลาดรับซื้อที่แน่นอนซึ่งควบคุมโดยโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาล อีกทั้งเป็นพืชชนิดเดียวที่มีพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทรายรับรองที่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล ซึ่งราคาถูกกำหนดไว้ค่อนข้างแน่นอน อีกทั้งอ้อยเป็นพืชที่ทนแล้งได้ดีกว่าพืชอื่นจึงส่งผลให้เกษตรกรมีการเพาะปลูกอ้อยกันเป็นจำนวนมาก (สำนักบริหารอ้อยและน้ำตาลทราย, 2557)

บ้านกกตาล ตำบลหนองขุ่นใหญ่ อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ในอดีตดำรงชีพด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ โดยอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก มีการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน ถ้าผลิตได้เกินการบริโภคในครัวเรือนก็จะนำไปแลกเปลี่ยนกันระหว่างสิ่งของกับสิ่งของ แต่การแลกเปลี่ยนระหว่างสิ่งของกับเงินตราจะมีน้อย ส่วนการคมนาคมในช่วงนั้นการเดินทางไปมาหาสู่กันลำบากพาหนะที่มีและใช้ในขณะนั้นคือ เกวียนม้า และเดินเท้าเป็นหลัก ดังนั้น จึงไม่ค่อยจะได้มีโอกาสติดต่อกับโลกภายนอกเท่าที่ควร พฤติกรรม การผลิตของชาวบ้านจึงเปลี่ยนไปจากอดีตคือ เปลี่ยนจากการผลิตเพื่อบริโภคมาเป็นการผลิตเพื่อจำหน่ายโดยการใช้เครื่องทุ่นแรงและเครื่องยนต์เข้ามาช่วยในการผลิตมากขึ้น ระบบเงินตราเริ่มเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำรงชีวิตมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเริ่มจากการติดต่อดำเนินค้าขายไม่ที่ใช้ในการก่อสร้างบ้าน มีการส่งเสริมให้ปลูกมันสำปะหลังขึ้นในราว ปีพ.ศ.2516 สุดท้ายก็มีการส่งเสริมให้มีการปลูกอ้อยซึ่งเริ่มมาประมาณปีพ.ศ.2524 และมีจำนวนมากขึ้นในพ.ศ.2533 - 2534 โดยนำส่งให้กับโรงงานน้ำตาลที่อำเภอนิคมน้ำอ้อย จังหวัดมหาสารคาม และที่อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ต่อมาในช่วงที่เปิดโรงงานน้ำตาลมิตรภาพสินธุ์ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้เปิดโรงงานขึ้นในปีพ.ศ.2540 ทำให้อ้อยกลายเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอีกหนึ่งชนิดของหมู่บ้านแห่งนี้ จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้ปลูกอ้อย บ้านกกตาล ตำบลหนองขุ่นใหญ่ อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

ดังนั้น จากปัญหาสภาพดินและน้ำทำให้เกษตรกรต้องเลือกปลูกพืชเศรษฐกิจที่ใช้น้ำน้อยและทนต่อความแห้งแล้ง ส่งผลให้อ้อยเป็นพืชทางเลือกที่ดีเหมาะสมสำหรับเกษตรกร อ้อยเป็นพืชที่คนนิยมทำกันมากจึงทำให้อ้อยมีราคาสูงในช่วงหนึ่งและยังเป็นที่ต้องการของกลุ่มการตลาด อีกทั้งยังมีการสนับสนุนจากภาครัฐและสวัสดิการให้กับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย จึงเป็นที่น่าสนใจให้กับกลุ่มเกษตรกร โดยเฉพาะในเขตบ้านกกตาล ตำบลหนองขุ่นใหญ่ อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีการปลูกอ้อยเป็นจำนวนมาก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย บ้านกกตาล ตำบลหนองขุนใหญ่ อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย บ้านกกตาล ตำบลหนองขุนใหญ่ อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย** ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน 2) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน 3) เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย จำนวน 10 คน 4) ประชาชน จำนวน 5 คน และ 5) เจ้าหน้าที่เขตส่งเสริมอ้อยเขตที่ 14 จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 18 คน

2. **เครื่องมือในการวิจัย** ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) โดยมีกรอบวิเคราะห์ตามประเด็นที่จะทำการศึกษาซึ่งทำการสังเคราะห์จากกรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัย โดยอยู่ภายใต้ประเด็นการวิจัย ได้แก่ 1) ประเด็นคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย บ้านกกตาล ตำบลหนองขุนใหญ่ อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด 2) ประเด็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย บ้านกกตาล ตำบลหนองขุนใหญ่ อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสังเกตกับการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์แยกแยะเป็นประเด็นต่าง ๆ โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษา และตามกรอบแนวคิด เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่รวบรวมประเด็นได้อย่างมีระบบ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยบ้านกกตาล ตำบลหนองขุนใหญ่ อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย บ้านกกตาล ตำบลหนองขุนใหญ่ อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในด้านร่างกาย พบว่า โดยชาวเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยต่างมองว่าสุขภาพร่างกายหลังจากที่ได้ประกอบอาชีพทำไร่อ้อยเป็นต้นมา เริ่มมีปัญหาด้านสุขภาพมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาการปวดขา ปวดแขน ปวดเอว ปวดไปตามร่างกายและยังทำให้รู้สึกเหนื่อยผิดปกติ อีกทั้งยังทำให้เกิดบาดแผล ทำให้ต้องเสียค่ารักษาแถมยังเสียเวลาในการทำมาหาเลี้ยงชีพ

ประเด็นคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในด้านอารมณ์ พบว่า โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในแต่ละวันแต่ละปี แต่โดยปกติแล้วเกษตรกรที่ปลูกอ้อยต่างเป็นคนอารมณ์ดี พูดคุยกับเพื่อนบ้านอยู่เป็นประจำ แต่ถ้าหากเกิดสถานการณ์ที่ไม่ดีขึ้นกับไร่อ้อย อย่างเช่น โดนลักลอบเผาไร่อ้อยหรืออ้อยตายแล้ง อ้อยไม่เจริญเติบโตก็จะทำให้เกษตรกรมีอารมณ์ที่ไม่ค่อยดี เกิดความโมโหและคิดหนักกลัวผลผลิตนั้นได้ไม่มาก

ประเด็นคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในด้านสภาพสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ พบว่า โดยก่อนที่จะเริ่มมีการปลูกอ้อยสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของชาวเกษตรกรนั้น ก็จะเป็นพื้นที่ที่มีป่าไม้และต้นไม้ใหญ่อยู่เป็นระยะ ๆ กระจุกกระจายอยู่ทั่วบริเวณ

ไรนา แต่พอเกษตรกรเริ่มที่จะทำการปลูกอ้อยนั้นก็จะเริ่มมีการตัดต้นไม้ออกเพราะร่มเงาของต้นไม้บดบังแสงแดดทำให้ต้นอ้อยไม่เจริญเติบโตและยังดูดซึ่มสารอาหารไปจากอ้อย อีกทั้งยังกีดขวางทางรถปลูกอ้อยจึงเป็นสาเหตุที่ต้องตัดต้นไม้

ประเด็นคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม พบว่า ซึ่งมีการเปลี่ยนจากการทำงานด้วยตนเองหรือทำเฉพาะภายในครอบครัวของตัวเอง พอได้ทำไร่อ้อยจำเป็นที่จะต้องจ้างคนงานเนื่องจากการทำไร่อ้อยมีอุปสรรคในเรื่องของเวลา หากปลูกไม่ทันก็จะทำให้อ้อยไม่เจริญเติบโตและถ้าตัดอ้อยไปขายไม่ทันจะทำให้อ้อยมีความหวานลดลงส่งผลให้ได้ราคาที่ต่ำลง จึงเป็นสาเหตุที่ต้องจ้างคนงานในการทำไร่อ้อยรวมถึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการทำเป็นจำนวนมากไม่เหมือนกับการปลูกข้าว

ประเด็นคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในด้านความคิด พบว่า โดยสาเหตุหลักที่ทำให้เกษตรกรมีความคิดที่อยากจะทำไร่อ้อยนั้น มาจากเห็นคนอื่นที่เขาปลูกอ้อยแล้วเขาประสบความสำเร็จมีเงินทอง มีรถยนต์ขับ ร่ำรวยหลังจากที่เขาทำการปลูกอ้อย อีกทั้งได้ยินมาว่าอ้อยเป็นพืชที่ปลูกง่าย ใช้น้ำน้อย อีกทั้งยังมีราคาที่สูง จึงเป็นเหตุให้เกษตรกรเกิดความรู้สึกอยากได้ อยากมีทำให้เขาเปลี่ยนไปปลูกอ้อย

ประเด็นคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในด้านจิตใจ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่ต่างมีจิตใจไม่ค่อยดีเนื่องจากกลัวผลผลิตที่ได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่เสียไป เพราะการปลูกอ้อยในแต่ละครั้งมีค่าใช้จ่ายตั้งแต่ ค่าพันธุ์อ้อย ค่าปลูก ค่าปุ๋ย ค่าขนส่งอ้อยไปจำหน่ายซึ่งเป็นเงินจำนวนมาก จึงเป็นสาเหตุให้เกษตรกรวิตกกังวลทำให้สภาพจิตใจไม่ค่อยดี

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย บ้านกกตาล ตำบลหนองขุ่นใหญ่ อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านร่างกายของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย พบว่า เกษตรกร ผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่ปฏิบัติตามคำแนะนำของศูนย์หม่อนในการดูแลสุขภาพร่างกายในด้านอาหารการกิน ซึ่งเกษตรกรมีการรับประทานอาหารจำพวกผัก ปลา และผลไม้ที่มีประโยชน์ต่อร่างกายพร้อมทั้งการนอนพักผ่อนให้เพียงพอในแต่ละวัน ซึ่งเป็นการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐานและมีการไปตรวจสุขภาพประจำปีที่โรงพยาบาลเพื่อตรวจหาสิ่งผิดปกติ ถ้าหากมีก็จะสามารถทำการรักษาได้ทันเวลา

ประเด็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย พบว่า เกษตรกรใช้วิธีการฟังเพลงและดูหนังตลกเพื่อผ่อนคลายสมอง อีกทั้งนอนพักผ่อนให้เพียงพอในแต่ละวันพร้อมทั้งทานอาหารที่มีประโยชน์ ซึ่งวิธีการต่าง ๆ ที่กล่าวมาสามารถพัฒนาด้านอารมณ์ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยให้มีอารมณ์ที่ดีได้ เพราะเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีร่างกายที่แข็งแรง ไม่มีโรคทำให้เกษตรกรสามารถทำงานหาเงินเมื่อมีเงินก็ทำให้เกิดความรู้สึกดี มีอารมณ์ที่ดี

ประเด็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย พบว่า เกษตรกรใช้วิธีการพักดินบริเวณที่ปลูกอ้อยเพื่อปรับสภาพดินให้มีสารอาหาร เพราะอ้อยจะดูดซึ่มเอาสารอาหารจากดินไปจนเกือบหมด เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยเมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตจากอ้อยครบ 2 ปีหรือ 2 ครั้ง ก็จะพักดินหรือไม่ก็เปลี่ยนไปปลูกพืชที่สร้างสารอาหารให้กับดิน ซึ่งก็คือแตงโมและมันสำปะหลังแทนก่อน 1 ปี เพราะพืชจำพวกนี้เมื่อเก็บผลผลิตเพียงพอแล้ว ในส่วนที่ยังคงเหลืออยู่นั้น ไม่ว่าจะเป็นใบหรือลำต้นก็จะเน่าเปื่อยทำให้ดินมีสารอาหารเหมือนอย่างเดิม

ประเด็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีการพัฒนาวัฒนธรรมด้านการปลูกอ้อยจากเดิมที่ใช้แรงงานคนเปลี่ยนเป็นการใช้เครื่องจักรกลทางเกษตรกรรมเพราะเครื่องจักรกลสามารถทำงานได้ต่อเนื่องมากกว่าทั่วไปเป็นสองเท่า อีกทั้งยังประหยัดงบประมาณมากกว่าการจ้างแรงงานคนและยังประหยัดเวลาในการทำไร่อ้อยอีกด้วย จึงทำให้เกษตรกรมีการพัฒนาวัฒนธรรมด้านการปลูกอ้อย

ประเด็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความคิดของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีแนวทางด้านความคิดเรื่องของการศึกษาข้อมูลด้านการปลูกอ้อยก่อนที่จะทำการปลูกเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับอ้อยไม่เจริญเติบโต ซึ่งจะส่งผล

เสียเวลาเก็บเกี่ยวทำให้ได้ผลผลิตไม่ค่อยดีมีจำนวนไม่มาก เวลานำอ้อยไปขายอาจทำให้เงินที่ได้มาคุ้มกับค่าลงทุนที่เสียไป เนื่องจากสาเหตุที่ว่าเกษตรกรไม่รู้วิธีการปลูกอ้อยตามหลักพื้นฐาน

ประเด็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่ ต่างใช้หลักการการยอมรับความเป็นจริง การยอมรับกับปัญหาที่เจอ เพื่อนำปัญหาเหล่านั้นมาเป็นบทเรียนในการพัฒนาตัวเองเพื่อให้สามารถก้าวผ่านอุปสรรคต่างๆ ไปได้ ซึ่งจะต้องมีคนคอยให้กำลังใจเพื่อไม่ให้เขาคิดว่าสู้อยู่เพียงลำพัง ซึ่งก็คือกำลังใจจากครอบครัว ซึ่งจะทำให้จิตใจมีความมั่นคงแข็งแรงไม่ย่อท้อต่อปัญหาที่เจอ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยบ้านกกตาล ตำบลหนองขุ่นใหญ่ อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย บ้านกกตาล ตำบลหนองขุ่นใหญ่ อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

1.1 หลังจากที่ได้ประกอบอาชีพทำไร่อ้อยเป็นต้นมา เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยเริ่มมีปัญหาด้านสุขภาพมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาการปวดขา ปวดแขน ปวดเอว ปวดไปตามร่างกายและยังทำให้รู้สึกเหนื่อยผิดปกติอีกทั้งยังทำให้เกิดบาดแผล

1.2 เกษตรกรที่ปลูกอ้อยต่างเป็นคนอารมณ์ดี พูดคุยกับเพื่อนบ้านอยู่เป็นประจำ แต่ถ้าหากเกิดสถานการณ์ที่ไม่ดีขึ้นกับไร่อ้อย ก็จะทำให้เกษตรกรมีอารมณ์ที่ไม่ค่อยดี เกิดความโมโหและคิดหนัก

1.3 เกษตรกรที่จะทำการปลูกอ้อยนั้นก็มีการตัดต้นไม้ทิ้ง เพราะร่มเงาของต้นไม้บดบังแสงแดดทำให้ต้นอ้อยไม่เจริญเติบโตและยังดูดซึมสารอาหารไปจากอ้อย

1.4 มีการเปลี่ยนจากการทำงานด้วยตนเองหรือทำเฉพาะภายในครอบครัวของตัวเอง พอได้ทำไร่อ้อยจำเป็นที่จะต้องจ้างคนงานเนื่องจากการทำไร่อ้อยมีอุปสรรคในเรื่องของเวลา

1.5 เกษตรกรมีความคิดที่อยากจะปลูกอ้อยนั้นมาจากเห็นคนอื่นที่เขาปลูกอ้อยแล้วเขาประสบความสำเร็จมีเงินทองมีรถยนต์ขับ ร่ำรวยหลังจากที่เขาทำการปลูกอ้อย

1.6 เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่ต่างมีจิตใจไม่ค่อยดี เนื่องจากกลัวผลผลิตที่ได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่เสียไป

2.แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยบ้านกกตาล ตำบลหนองขุ่นใหญ่ อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

2.1 เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่ปฏิบัติตามคำแนะนำของคุณหมอในการดูแลสุขภาพร่างกาย ในด้านอาหารการกิน ซึ่งเกษตรกรมีการรับประทานอาหารจำพวก ผัก ปลา และผลไม้ที่มีประโยชน์ต่อร่างกายพร้อมทั้งการนอนพักผ่อนให้เพียงพอ

2.2 เกษตรกรใช้วิธีการฟังเพลงและดูหนังตลกเพื่อผ่อนคลายสมอง อีกทั้งนอนพักผ่อนให้เพียงพอในแต่ละวัน

2.3 เกษตรกรใช้วิธีการพักผ่อนบริเวณที่ปลูกอ้อยเพื่อปรับสภาพดินให้มีสารอาหาร

2.4 จากเดิมที่ใช้แรงงานคนเปลี่ยนเป็นการใช้เครื่องจักรกลทางเกษตรเกษตรแทน

2.5 เกษตรกรส่วนใหญ่มีแนวทางด้านความคิดเรื่องของการศึกษาข้อมูลด้านการปลูกอ้อยก่อนที่จะทำการปลูกเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับอ้อยไม่เจริญเติบโต

2.6 เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่ต่างใช้หลักการการยอมรับความเป็นจริง การยอมรับกับปัญหาที่เจอ เพื่อนำปัญหาเหล่านั้นมาเป็นบทเรียนในการพัฒนาตัวเองเพื่อให้สามารถก้าวผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย บ้านกกตาล ตำบลหนองขุ่นใหญ่ อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย บ้านกกตาล ตำบลหนองขุ่นใหญ่ อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

1.1 คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในด้านร่างกาย กล่าวคือ ชาวเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยต่างมองว่าสุขภาพร่างกายหลังจากที่ได้ประกอบอาชีพทำไร่อ้อยเป็นต้นมา เริ่มมีปัญหาด้านสุขภาพมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาการปวดขา ปวดแขน ปวดเอว ปวดไปตามร่างกายและยังทำให้รู้สึกเหนื่อยผิดปกติอีกทั้งยังทำให้เกิดบาดแผล ทำให้ต้องเสียค่ารักษาแถมยังเสียเวลาในการทำมาหาเลี้ยงชีพซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Power Bollinger and whoqol group (2002) องค์ประกอบสำคัญของคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนจะต้องประเมินได้ทั้งสิ่งที่เป็นนามธรรมและสิ่งที่เป็นรูปธรรมเพื่อยืนยันเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตทางด้านร่างกายคือ บุคคลจะต้องมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ อันเป็นผลตอบสนองมาจากปัจจัยพื้นฐาน

1.2 คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในด้านอารมณ์ กล่าวคือ โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในแต่ละวันแต่ละปี แต่โดยปกติแล้วเกษตรกรที่ปลูกอ้อยต่างเป็นคนอารมณ์ดี พูดคุยกับเพื่อนบ้านอยู่เป็นประจำ แต่ถ้าหากเกิดสถานการณ์ที่ไม่ดีขึ้นกับไร่อ้อย อย่างเช่น โดนลักลอบเผาไร่อ้อยหรืออ้อยตายแล้ง อ้อยไม่เจริญเติบโต ก็จะทำให้เกษตรกรมีอารมณ์ที่ไม่ค่อยดี เกิดความโมโห และคิดหนักกลัวผลผลิตนั้นได้ไม่มากซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนิพนธ์ คันธเสวี (2525, น.1) ที่กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของบุคคลในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิดและจิตใจ ซึ่งรวมเอาทุกด้านของชีวิตมนุษย์ไว้หมด ถ้าสภาพความเป็นอยู่ดังกล่าวของบุคคลไม่ดีไม่น่าพอใจก็แสดงว่าคุณภาพชีวิตของบุคคลนั้นต่ำกว่าความคาดหวัง

1.3 คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในด้านสภาพสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ กล่าวคือ โดยก่อนที่จะเริ่มมีการปลูกอ้อยสภาพแวดล้อมต่างๆ ของชาวเกษตรกรนั้น ก็จะเป็นพื้นที่ที่มีป่าไม้และต้นไม้ใหญ่อยู่เป็นระยะ ๆ กระจายอยู่ทั่วบริเวณ ไร่นา แต่พอเกษตรกรเริ่มที่จะทำการปลูกอ้อยนั้น ก็จะมีมีการตัดต้นไม้ออก เพราะร่มเงาของต้นไม้บดบังแสงแดดทำให้ต้นอ้อย ไม่เจริญเติบโตและยังดูดซึมสารอาหารไปจากอ้อย อีกทั้งยังกีดขวางทางรถปลูกอ้อย จึงเป็นสาเหตุที่ต้องตัดต้นไม้ออก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกุหลาบ รัตนสังธรรม (2535) ที่กล่าวว่า คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่บริสุทธิ์สะอาดและเป็นระเบียบ ปราศจากมลภาวะในดิน น้ำ อากาศ และเสียง มีทรัพยากรที่จำเป็นแก่การดำรงชีพและการคมนาคมที่สะดวก

1.4 คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม กล่าวคือ มีการเปลี่ยนจากการทำงานด้วยตนเองหรือทำเฉพาะภายในครอบครัวของตัวเอง พอได้ทำไร่อ้อยจำเป็นที่จะต้องจ้างคนงานเนื่องจากการทำไร่อ้อยมีอุปสรรคในเรื่องของเวลา หากปลูกไม่ทันก็จะทำให้อ้อยไม่เจริญเติบโต และถ้าตัดอ้อยไปขายไม่ทันจะทำให้อ้อยมีความหวานลดลงส่งผลให้ได้ราคาที่ต่ำลง จึงเป็นสาเหตุที่ต้องจ้างคนงานในการทำไร่อ้อยรวมถึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการทำเป็นจำนวนมากไม่เหมือนกับการปลูกข้าว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกุหลาบ รัตนสังธรรม (2535) ที่กล่าวว่า คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม หมายถึง โอกาสในการศึกษา การประกอบอาชีพที่เท่าเทียมกัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ ความปลอดภัยในร่างกายชีวิตและทรัพย์สิน การปกครองที่ให้สิทธิเสรีภาพและเสมอภาค ความเป็นธรรมด้านรายได้และทางสังคม ความร่วมมือร่วมในชุมชน ความเป็นระเบียบวินัย มีความเห็นอกเห็นใจกัน และมีความนิยมที่สอดคล้องกับหลักธรรมของศาสนา

1.5 คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในด้านความคิด กล่าวคือ สาเหตุหลักที่ทำให้เกษตรกรมีความคิดที่อยากจะปลูกอ้อยนั้นมาจากเห็นคนอื่นที่เขาปลูกอ้อยแล้วเขาประสบความสำเร็จมีเงินทองมีรถยนต์ ร่ำรวยหลังจากที่เขาทำการปลูกอ้อย อีกทั้งได้อินมาว่าอ้อยเป็นพืชที่ปลูกง่าย ใช้น้ำน้อย อีกทั้งยังมีราคาที่สูงจึงเป็นเหตุให้เกษตรกรเกิดความรู้สึกลอยๆอยากได้ อยากมีทำให้เขาเปลี่ยนไปปลูกอ้อย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกุหลาบ รัตนสังธรรม (2535) ที่กล่าวว่า คุณภาพชีวิตด้านความคิด หมายถึง

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลก ชีวิตและชุมชน การศึกษา วิชาอาชีพ ความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของตัวเอง ครอบครัวและชุมชน การเป็นที่ยอมรับของชุมชน การสร้างความสำเร็จด้วยตนเองการยอมรับตนเอง และการมีเป้าหมายในชีวิตที่เหมาะสม

1.6 คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในด้านจิตใจ กล่าวคือ เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่ต่างมีจิตใจไม่ค่อยดีเนื่องจากกลัวผลผลิตที่ได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่เสียไป เพราะการปลูกอ้อยในแต่ละครั้งมีค่าใช้จ่ายตั้งแต่ ค่าพันธุ์อ้อย ค่าปลูก ค่าปุ๋ย ค่าขนส่งอ้อยไปจำหน่าย ซึ่งเป็นเงินจำนวนมาก จึงเป็นสาเหตุให้เกษตรกรวิตกกังวลทำให้สภาพจิตใจไม่ค่อยดีซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Power bollinge and whoqol group (2002) ที่กล่าวไว้ว่า ด้านจิตใจ (Psychological domain) คือ การรับรู้ทางสภาพจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกและทางลบที่บุคคลมีต่อตนเองการรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความคิดการตัดสินใจและความสามารถในการเรียนรู้ของตน เป็นต้น

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย บ้านกกตาล ตำบลหนองขุ่นใหญ่ อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด กล่าวคือ เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่ปฏิบัติตามคำแนะนำของศูนย์หม่อนในการดูแลสุขภาพร่างกายในด้านอาหารการกิน ซึ่งเกษตรกรมีการรับประทานอาหารจำพวกผัก ปลา และผลไม้ที่มีประโยชน์ต่อร่างกายพร้อมทั้งการนอนพักผ่อนให้เพียงพอในแต่ละวัน ซึ่งเป็นการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐานและมีการไปตรวจสุขภาพประจำปีที่โรงพยาบาลเพื่อตรวจหาสิ่งผิดปกติ ถ้าหากมีก็จะสามารถทำการรักษาได้ทันเวลาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสนธยา พลศรี (2547, น.5-6) ที่กล่าวไว้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เช่น ด้านคุณภาพ ปริมาณและสิ่งแวดล้อมของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้น หรือให้มีความเหมาะสมอันเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้านไม่ใช่เปลี่ยนแปลงในด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียวเท่านั้น หรืออาจจะเรียกได้ว่าต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ ซึ่งเป็นลักษณะตามความหมายทางด้านการบริหารศาสตร์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์เพื่อประโยชน์ของมนุษย์ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์โลกประเภทเดียวที่สามารถจัดทำแผนโครงการ และคิดค้นวิธีการในการที่จะพัฒนาตนเองและสิ่งต่างๆ ได้การเปลี่ยนแปลงใดๆ ก็ตาม ถ้าไม่ได้เกิดจากการกระทำของมนุษย์แล้วจะไม่ใช้การพัฒนาแม้ว่าจะมีลักษณะอื่นๆ เหมือนกับการพัฒนาก็ตาม

2.1 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย กล่าวคือ เกษตรกรใช้วิธีการฟังเพลงและดูหนังตลกเพื่อผ่อนคลายสมอง อีกทั้งนอนพักผ่อนให้เพียงพอในแต่ละวันพร้อมทั้งรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ซึ่งวิธีการต่างๆ ที่กล่าวมาสามารถพัฒนาด้านอารมณ์ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยให้มีอารมณ์ที่ดีได้เพราะเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีร่างกายที่แข็งแรงไม่มีโรคภัย ทำให้เกษตรกรสามารถทำงานหาเงินเมื่อมีเงินก็ทำให้เกิดความรู้สึกดี มีอารมณ์ที่ดีซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฮาแลนด์ (1992) เราสามารถแสวงหาปัจจัยและบริการต่างๆ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงสุขภาพ ความคิด อารมณ์ สิทธิ ความยุติธรรมทางกฎหมายระดับการศึกษาของคนทุกวัยและปราศจากมลภาวะจากสภาพแวดล้อม นอกจากนั้น คุณภาพชีวิตยังเกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัยที่ดี โอกาสในการพักผ่อนหย่อนใจและนันทนาการ มีความสัมพันธ์ที่ดีมีความรัก ความอบอุ่นภายในครอบครัว รวมทั้งสามารถปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้

2.2 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย กล่าวคือ เกษตรกรใช้วิธีการพักดินบริเวณที่ปลูกอ้อยเพื่อปรับสภาพดินให้กับมีสารอาหารเพราะอ้อยจะดูดซึมเอาสารอาหารจากดินไปจนเกือบหมด เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตจากอ้อยครบ 2 ปี หรือ 2 ครั้ง ก็จะพักดินหรือไม่ก็เปลี่ยนไปปลูกพืชที่สร้างสารอาหารให้กับดิน ซึ่งก็คือแตงโมและมันสำปะหลังแทนก่อน 1 ปี เพราะพืชจำพวกนี้เมื่อเก็บผลผลิตเพียงพอแล้ว ในส่วนที่ยังคงเหลืออยู่นั้นไม่ว่าจะเป็นใบหรือลำต้นก็จะเน่าเปื่อยทำให้ดินมีสารอาหารเหมือนอย่างเดิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณา ประณีตวาทกุล และคณะ (2561) ที่กล่าวไว้ว่า ด้านอ้อยและน้ำตาลก่อให้เกิดผลกระทบเชิงบวกต่อประเทศ โดยเป็นผลกระทบทางเศรษฐกิจสูง

ที่สุด รองลงมาคือผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบทางสังคม ข้อเสนอแนะด้านทิศทางการสนับสนุนงานวิจัยด้านอ้อยและน้ำตาลของประเทศไทยในอนาคต

2.3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย กล่าวคือ เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีการพัฒนาวัฒนธรรมด้านการปลูกอ้อยจากเดิมที่ใช้แรงงานคนเปลี่ยนเป็นการใช้เครื่องจักรกลทางเกษตรเกษตรแทน เพราะเครื่องจักรกลสามารถทำงานได้ต่อเนื่องมากกว่าทั่วไปเป็นสองเท่า อีกทั้งยังประหยัดงบประมาณมากกว่าการจ้างแรงงานคน และยังประหยัดเวลาในการทำไร่อ้อยอีกด้วย จึงทำให้เกษตรกรมีการพัฒนาวัฒนธรรมด้านการปลูกอ้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิพันธุ์ เหลืองวิไล (2558) เรื่องการจัดการปัญหาแรงงานประกอบการไร่อ้อยในจังหวัดนครปฐม ที่กล่าวไว้ว่า ปัญหาแรงงานของผู้ประกอบการไร่อ้อยในจังหวัดนครปฐมคือแรงงานเก็บเกี่ยวอ้อยซึ่งเป็นแรงงานสูงอายุในพื้นที่เริ่มลดน้อยลง และแรงงานรุ่นใหม่เริ่มเคลื่อนย้ายเข้าสู่งานในภาคอุตสาหกรรมบริการมากขึ้นการแก้ไขปัญหาของผู้ประกอบการจึงเป็นการเลือกหาวิธีมาทดแทนคือการเช่ารถตัดอ้อยจากโรงงานน้ำตาลแทนการใช้แรงงานคน หรืออาจใช้แรงงานคนและรถตัดอ้อยควบคู่กันไปถึงแม้ว่าการใช้รถตัดอ้อยจะมีค่าใช้จ่ายและได้ผลผลิตอ้อยลดลง

2.4 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความคิดของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย กล่าวคือ เกษตรกรส่วนใหญ่มีแนวทางด้านความคิดเรื่องของการศึกษาข้อมูลด้านการปลูกอ้อยก่อนที่จะทำการปลูก เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับอ้อยไม่เจริญเติบโต ซึ่งจะส่งผลเสียเวลาเก็บเกี่ยวทำให้ได้ผลผลิตไม่คอดี มีจำนวนไม่มาก เวลานำอ้อยไปขายอาจทำให้เงินที่ได้มีค้มนกับค่าลงทุนที่เสียไป เนื่องจากสาเหตุที่ว่าเกษตรกรไม่รู้วิธีการปลูกอ้อยตามหลักการพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกันต์ อินทวงศ์ (2562, น.11) เรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากอ้อย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน” กล่าวไว้ว่า การถ่ายทอดเทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากอ้อยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในท้องถิ่นโดยใช้หลักการ KM. ภาคปฏิบัติชุมชนด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Esearch) โดยเน้นกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วมระหว่างเจ้าของเทคโนโลยีโดยใช้วิธีการฝึกอบรมทีมผู้วิจัยและผู้ประกอบการที่ใช้เทคโนโลยี

2.5 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย กล่าวคือ เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่ต่างใช้หลักการการยอมรับความเป็นจริง การยอมรับกับปัญหาที่เจอเพื่อนำปัญหาเหล่านั้นมาเป็นบทเรียนในการพัฒนาตัวเองเพื่อให้สามารถก้าวผ่านอุปสรรคต่างๆ ไปได้ ซึ่งจะต้องมีคณค้อยให้กำลังใจเพื่อไม่ให้เขาคิดว่าสู้อยู่เพียงลำพัง ซึ่งก็คือกำลังใจจากครอบครัว ซึ่งจะทำให้จิตใจมีความมั่งคั่งแข็งแกร่งไม่ย่อท้อต่อปัญหาที่เจอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภกมล แก้วถ้งเมือง, อธิวัตร ศรีสมบัติ และ วิลาศ โพธิสาร (2560) เรื่องการจัดการปัญหาแรงงานประกอบการไร่อ้อย ในจังหวัดนครปฐม มีความมุ่งหมายของการวิจัยที่กล่าวไว้ว่าวิถีชีวิตชุมชนชาวไร่อ้อยบ้านหนองดิน อำเภอกุยเชียง จังหวัดชัยภูมิ ที่กล่าวไว้ว่า การเพาะปลูกส่วนมากใช้เครื่องมือทางเกษตรมากกว่าแรงงานคน ทำให้วิถีชีวิตชาวไร่อ้อยเปลี่ยนไปจากในอดีต มีการอนุรักษ์ศึกษาวิถีชีวิตและการเปลี่ยนแปลงของชุมชนชาวไร่อ้อยนั่นเอง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1.1 ควรที่จะได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐซึ่งมีหน้าที่ดูแลในเรื่องสุขภาพของชาวเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย
- 1.2 ควรมีการจัดอบรมเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของชาวเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ในประเด็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับชาวเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยบ้านกกตาล ตำบลหนองขุ่นใหญ่ อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ และแนวทางการแก้ไขปัญหาของเ้าแก่ไร่อ้อย

2.2 ควรมีการจัดทำหนังสือให้ความรู้เพื่อส่งเสริมการปลูกอ้อยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพื่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

กิตติกรรมประกาศ

คุณค่าจากการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยบ้านกกตาล ตำบลหนองขุ่นใหญ่ อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ดนี้ ขอมอบแด่ คุณครู อาจารย์ ทุก ๆ ท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ข้าพเจ้า และคุณงามความดีจากงานวิจัยนี้ ขอมอบให้ บิดาและมารดา อันเป็นที่รักยิ่ง ของข้าพเจ้า หากประโยชน์ คุณค่า และความรู้ทางวิชาการของงานวิจัยนี้ จะทำให้นักศึกษาและผู้อ่านเกิดปัญญา เป็นพลเมือง ที่มุ่งมั่น จริ่งจิงในการทำงาน เข้มแข็ง มีคุณภาพและจินตนาการไม่ยึดติดในกรอบที่คนอื่นกำหนดให้ ผู้เขียนขออุทิศความดีดังกล่าวต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดสถาบันการศึกษาอันทรงเกียรติ

เอกสารอ้างอิง

- เกษม สุขสถาน. (2556). *การปลูกอ้อย*. สืบค้น 20 ธันวาคม 2562, จาก <https://sites.google.com/site/reuxngxy/prawati>
- เกษมสุตา เดชภิมล. (2557). *โครงการจัดทำต้นทุนผลผลิตและถ่ายทอดความรู้เพื่อลดต้นทุนการผลิตอ้อยของเกษตรกรในปีเพาะปลูก*. สืบค้น 20 ธันวาคม 2562, จาก www.ocsb.go.th > upload > learning > fileupload
- กันต์ อินทวงศ์. (2556). *การถ่ายทอดเทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากอ้อยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน*. สืบค้น 19 ธันวาคม 2562, จาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/SNGSJ/article/view/26718>
- ณัฐวัฒน์ ชันโท. (2557). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชนคลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา*. สืบค้น 20 ธันวาคม 2562, จาก <http://webcache.googleusercontent.com>
- ธนสาร อหริรักษ์ และรักชาติ ไชยกาล. (2556). *การวิเคราะห์หาต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกอ้อย กรณีศึกษาบริษัทน้ำตาลเอราวัณ จำกัด จังหวัดหนองบัวลำภู*. สืบค้น 22 ธันวาคม 2562, จาก www.ba.mju.ac.th
- นภัสกร ชาญณรงค์. (2555). *ความหมายการควบคุมคุณภาพ*. สืบค้น 20 ธันวาคม 2562, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/>
- ประพล บุญมากุล. (2558). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตนายทหารชั้นประทวนของกองพันทหารปืนใหญ่ที่ 31 รักษาพระองค์*. สืบค้น 20 ธันวาคม 2562, จาก <https://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/170997>
- พระนิมิตร กลั่นดอกแก้ว. (2555). *ความหมายของคำว่าพัฒนา*. สืบค้น 20 ธันวาคม 2562, จาก <https://www.gotoknow.org>
- พระมหาวิชัย. (2557). *แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต*. สืบค้น 20 ธันวาคม 2562, จาก <http://webcache.googleusercontent.com>
- ไพศาล หน่ยมี. (2548). *การศึกษาคุณภาพชีวิตกำลังพลของศูนย์การทหารม้าค่ายอดิศร*. สืบค้น 20 ธันวาคม 2562, จาก <http://webcache.googleusercontent.com>
- สุวรรณา ประณิตวตกุล และคณะ. (2561). *เส้นทางสู่ผลกระทบจากงานวิจัยอ้อยและน้ำตาลในประเทศไทย*. สืบค้น 25 ธันวาคม 2562, จาก [so04.tci-thaijo.org > index.php > jar > article > download](http://so04.tci-thaijo.org/index.php/jar/article/download)
- วุฒิพันธุ์ เหลืองวิไล. (2558). *การจัดการปัญหาแรงงานประกอบการไร้อ้อยในจังหวัดนครปฐม*. สืบค้น 25 ธันวาคม 2562, จาก <https://uctal.thailis.or.th/Catalog/BibItem.aspx?BibID=b02163021>